

K.P.P., K.P.Z.U., K.P.B.U., K.Z.M.

Jak jest zorganizowany komunizm w Polsce

Serja procesów komunistycznych w różnych miastach Rzeczypospolitej zwraca uwagę ogólną na zagadnienie celów i organizacji partii komunistycznych działających na terenie Polski.

Partie komunistyczne w Polsce

W granicach Rzeczypospolitej działają formalnie trzy partie komunistyczne, a mianowicie: Komunistyczna Partia Polski, Komunistyczna Partia Zachodniej Ukrainy i Komunistyczna Partia Zachodniej Białorusi. Dwie ostatnie partie są autonomicznymi częściami Komunistycznej Partii Polski.

23. III. 1934

Cierpliwość na szlak polsko-litewski

P. minister spraw zagranicznych Beck, w ogłoszonych dzisiaj oświadczeniach, wobec wiadomości o rokowaniach polsko-litewskich, ostatnio z dodatkami, że pośrednikiem jest p. W. Zubow, stwierdził, iż p. Zubow (który jest obywatelem kowieńskim i był stale zwolennikiem porozumienia) widział się z p. min. spr. wojsk. Piłsudskim tylko jako bliski krewny, a żadnych rokowań między Warszawą i Kownem niema.

Być może, iż dla tego wyjaśnienia i stwierdzenia byłoby wystarczyło zwykłe sprostowanie z kół urzędowych, bez osobistego wkroczenia p. ministra spraw zagranicznych, gdyby nie to, że p. min. Beck dodał bardzo wyraziste i ważne oświadczenia w takim duchu:

1. mimo stwierdzenia w grudniu 1927 w Genewie końca t. zw. stanu wojny między Polską i Litwą, oraz jednoczesnego zalecenia rokowań w celu wprowadzenia prawidłowych stosunków sąsiedzkich, nic się nie zmieniło,

2. Liga Narodów nie nie zrobiła w tej sprawie,

3. Litwa, w polityce kolejnych swych rządów, nie okazała najmniejszej dobrej woli,

4. trwa stan barbarzyństwa.

Rzeczowa waga tych oświadczeń nie ujdzie nieczyjjej uwagi, tembardziej, że p. minister spr. zagr. Beck niewątpliwie nieprzypadkową dosadnością wyraża (klamstwa i oszczerstwa rządu litewskiego, wydobycie słów p. min. spr. wojsk. Piłsudskiego o wyrzuceniu przez okno p. Waldemara, stan barbarzyństwa) najwidoczniej dołożył starań, aby oświadczenia te nie minęły głucho i niepostrzeżenie.

W ostatnim czasie stosunki polsko-litewskie przeszły przez pewne koleśwanie zmiennymi objawami.

A mianowicie:

1. Naprzód, w ciągu r. ub., wskutek dojścia w Niemczech do władzy kanclerza Hitler'a, oraz znanych zamysłów wschodnich, także bałtyckich, p. Rosenberg'a, ujawniło się w Kownie zanępowanie. Towarzyszyły mu, obok pojawienia się wreszcie paru sprawodawców dziennikarskich, wzajemnie tu i tam, liczne głosy litewskie o konieczności zmian w polityce Litwy także w stronę Polski, by uniknąć odosobnienia, choćby jako narzekania, że przechożda sprawa Wilna. W duchu uwzględnień tego nowego stanu rzeczy od strony Niemiec szedł w grudniu r. ub. zamysł ZSRR. poręczenia wraz z Polską niepodległości i nienaruszalności obszaru Państw Bałtyckich, a więc i Litwy, który, niepomysłnie, rozwiął się w styczniu r. b.

2. Umowa polsko-niemiecka z 26. I. 34 wywołała podejrzenia, głównie w Kownie, że może kryć się poza nią porozumienie na szkodę Litwy. Złożyło się zaś tak: że jednocześnie powstał zatarg o szkolnictwo polskie na Litwie i litewskie na Wileńszczyźnie, z karami i uwiecznieniami, a odgłosem były wybrki młodzieży w Kownie 20. II. 34, potępione zresztą urzędowo. Lecz napięcie tak powstałe nie opadło.

3. Jednocześnie zaś, obok pogłosek, szczególnie od pierwszych dni lutego r. b., o nawiązywaniu się rokowań polsko-litewskich, były objawy takie, jak np. odczyty radiostacji wileńskiej, a czasem i warszawskiej, w których dawano wyraz nie tylko żalom spowodowanym polityką Litwy, lecz także dobrym uczuciom Polski, a niejako

ciami Komunistycznej Partii Polski.

Komunistyczna Partia Polski (KPP) powstała w r. 1918 przez połączenie socjalnej demokracji królestwa polskiego i Litwy z PPS lewicą. W r. 1921 została ona sekcją Kominternu i podlegała ściśle centrali moskiewskiej. Komunistyczna Partia Polski wraz z Komunistycznymi Partiami Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi posiada wspólnie kierownictwo tak zwane Politbiuro KPP, znajdujące się poza granicami Polski. Biuro to wchodzi w skład większej jednostki tak zwanego sekretariatu krajów. Europa podzielona jest na kilka takich sekretariatów krajów. Polska należy do sekretariatu Bałtyckiego wraz z Litwą, Łotwą, Estonią i Finlandią.

Partie komunistyczne w Polsce są finansowane bezpośrednio przez Komintern.

Organizacja partii

Centralny Komitet KPP posiada szereg wydziałów, jak prasowy, zawodowy, przemysłowy, rolny, biuro żydowskie itp. Posiada również kilka własnych organów nielegalnych jak „Czerwony Sztandar”, „Robotnik Rolny” i inne. Agitacja trudni się „Propagit”. Kraj podzielony jest na szereg okręgów, które posiadają własne komitety. W ważniejszych miastach istnieją komitety miejskie. Podstawą organizacyjną jest komórka partyjna, tak zwana jacejka.

Komunistyczna Partia Zachodniej Ukrainy działa na terenie województw tarnopolskiego, stanisławowskiego i lwowskiego, na Wołyniu, na Chełmszczyźnie i na południowej części Polesia. Komunistyczna Partia Zachodniej Białorusi działa w województwach wileńskim, nowogrodzkim i białostockim. K. P. Z. U. wydało pismo „Prapor Komunistyczny”. KPZU — „Partabotnik”. Francja polska wchodzi w skład wydziału organizacyjnego Komitetu Centralnego.

Dzieje partii K.P.Z.U.

KPZU powstała w Turcji, istniała również w r. 1918, stworzona przez uchodźców wojennych z Małopolski wschodniej. Pierwotnie nosiła nazwę Komunistycznej Partii Galicji Wschodniej. Na tle walki o zwierzchnictwo nad KPZU pomiędzy kompartią polską, a kompartią Ukrainy - Socjaldemokratyczną, doszło do rozłamu, który zostaje zlikwidowany w r. 1923, a partia zostaje przemianowana na KPZach. Ukrainy. Nowy konflikt wynika na tle frondy Szumskiego, który reprezentował kierunek racjonalistyczno - ukraiński. Następuje rozłam i większość KPZU przechodzi do Szum-

trochę w złą chwilę zjawiającym się owocem tego powiewu ciepłego jest wczorajszy ostatni zeszyt Wiadomości Literackich nr. 12 na 25. III. 34, poświęcony piśmiennictwu litewskiemu współczesnemu i zawierający jego utwory.

4. Dzisiaj zaś ostre oświadczenie p. ministra spr. zagr. Becka, w którym dźwięczy mocno głos niegodzenia się z dzisiejszym stanem rzeczy, nie bez wskazania jakby, że cierpliwość wystawiona jest na wielką próbę.

Jest, w tej całości, coś ciepłego i coś zimnego, aż do wstrząsu.

Nasze, zapewne w Polsce dość powszechne, zdanie?

Zbliżenie Polski i Litwy, jak się dokonało blisko 600 lat temu, tak i dzisiaj Europy na drodze życia tej części Europy. Nietylko jednak wszelkie wnikanie Wileńszczyzny w targi, ale także wszelkie naciski siły ze strony potężniejszej Polski byłby dla tego rozłamu stosunków z Litwą szkodliwym, a dla Polski, możliwością strat gdzieindziej, niebezpiecznym. Nasza cierpliwość jest doskonałą polityką.

Stanisław Stroński.

P. min. Beck o Litwie

W związku z wiadomościami, podanymi przez prasę szereg krajów o negocjacjach politycznych polsko-litewskich, a zwłaszcza wobec wiadomości, podanej przez prasę litewską o wyjeździe p. W. Zubowa do

skistów. Wobec tego centrala polska powołuje nową grupę KPZU i zaczyna się walka wewnętrzna, która trwa aż do ostatnich wielkich aresztowań i procesów.

Obecnie członków zorganizowanych komunistycznej partii Polski jest około 10.000 ludzi. Większość z nich stanowią żydzi. Przy ostatnich wyborach sejmowych zdobyła KPP około 4.000 głosów. Cyfry powyższe nie obejmują autonomicznych partii Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi.

Program

Program komunistyczny w stosunku do Polski polega na usunięciu „okupacji polskiej” z terenów „ukraińskich, białoruskich i letewskich”. Wilno ma rozstrzygnąć w drodze plebiscytu czy chce należeć do Litwy czy Białorusi. G. Śląsk powrócić ma do Niemiec. Kresy Wschodnie zostałyby połączone częściowo z Ukrainą sowiecką, częściowo z Białorusią. Po takim rozbiroze polska republika sowiecka przystąpi do związku socjalistycznych republik rad na zasadzie dobrowolnego zjednoczenia i centralizacji sił wojskowych i gospodarczych.

Rozgoryczenie nauczycieli w sanacyjnym związku w Krakowie

Przeszeregowanie przyjęte zostało przez nauczycieli jako pewnego rodzaju degradacja o jeden stopień niżej, bardziej bolesna, aniżeli np. ogólna obniżka płac choćby nawet o znaczny procent. Z obniżką taką łatwiej byłoby się pogodzić, niż z cofnięciem o jedną rangę, a następnie przywróceniem niektórym tylko jednostkom posiadanych uprzednio stopni. Te nastroje, nurtujące wśród nauczycielstwa, zobrażował przez krakowskiego okręgu, senator Kl. B. B. p. Sieńko w artykule p. t. „Głos barani”, zamieszczonym w krakowskim organie Zw. Nauczycielstwa Polskiego.

W artykule tym poddał senator Sieńko ostrej krytyce brak należytej energii ze strony władz naczelnych organizacji, na czele której stoi, drugi senator z Kl. B. B. p. Nowak. Artykuł wywołał burzę w Związku. P. Nowak wyjechał natychmiast do Warszawy i na Zarządzie Głównym Związku spowodował uchwałę, zmuszającą p. Sieńkę do ustąpienia z prezesury Zarządu Okręgowego, za to, że działał rzekomo na szkodę organizacji. — P. Sieńko, zgłosił rzeczywiście ustąpienie.

Rozgoryczenie nauczycielstwa krakowskiego nie zostało jednak bynajmniej usunięte. Mianowicie po dokonaniu przeseregowań

Warszawy, przedstawiciel Agencji Iskra zwrócił się z prośbą o oświeślenie tej sprawy do ministra spraw zagranicznych p. Józefa Becka, który oświadczył:

— Przyjeżdż p. Zubowa do Warszawy nie należy tłumaczyć żadnymi negocjacjami dyplomatycznymi. Pan Zubow, który jest bliskim krewnym Marszałka Piłsudskiego, przyjeżdżał przez Pana Marszałka rzeczywiście, lecz jedynie w charakterze prywatnym, jako krewny.

Żadne negocjacje polityczne nie toczą się między Warszawą i Kownem. Dla oświeślenia tej sprawy chce przedewszystkiem przypomnieć jej przeszłość.

Stan rzekomej wojny między Litwą i Polską został zakończony przez stwierdzenie faktu jej niestnienia w czasie pobytu pana Marszałka Piłsudskiego w Genewie w r. 1927. Sprawa uregulowania stosunków między Polską a Litwą została w tym momencie złożona w ręce Ligi Narodów. Na tej zasadzie nawiązano pod egidą Ligi rozmowy polsko-litewskie.

Od początku rozmów ujawniona została ze strony rządu p. Waldemara zupełna niechęć do usunięcia absurdałnego stanu stosunków. Delegacja polska zamiast rzeczowej dyskusji napotykała szereg kłamstw i oszczerstw, zwróconych pod adresem Polski. P. Marszałek Piłsudski, któremu przedłożono w owym czasie rezultat rozmów, oświadczył, że przy takim sposobie stawiania sprawy, bardziej celowe byłoby wyrzucić p. Waldemara prosto przez okno, aniżeli kontynuować negocjacje.

Nasze pesymistyczne przewidywania i nadal w ciągu szeregu lat okazały się słuszne. Liga Narodów nie zrobiła w tej sprawie niczego. Najmniejszego wysiłku nie okazały również późniejsze rządy litewskie, potwierdzając przekonanie, że stan barbarzyństwa, istniejący w tych stosunkach, uważany jest na Litwie za normalny.

Przybudówki

Obok właściwej Partii Komunistycznej działają w Polsce rozmaite związki międzynarodowe, po zostające pod bezpośrednim wpływem centrali komunistycznej w Moskwie.

Na pierwsze miejsce wysuwa się tu komunistyczny związek młodych, który w ubiegłym roku liczył w sekcji polskiej 8.800 członków, w ukraińskiej 1.600, i w białoruskiej również 1.600. Na terenie szkolnym ekspozyturą związku jest organizacja „Pionier”.

Niezależnie od tego istnieją partie rzekomo legalne, które są przybudówkami komunistycznymi. W Polsce jest ich kilka. Na kresach działają: Ukraińskie Świątyni Objeżdżanie, likwidowane obecnie Towarzystwo Szkoły Białoruskiej, na terenie Małopolski Zachodniej działają „Przyszłość” oraz częściowo lewicowa organizacja ludowa „Wici”. Wśród żydów działają Poalejsjon - lewica. Wśród robotników niezależna socjalistyczna partia pracy.

Tak w najogólniejszych zarysach przedstawia się organizacja i cele komunistycznych partii w Polsce.

pozostał do dyspozycji Kuratorjum pewien kontyngent kredytu do rozdziału, jako podwyżka pensji, między te siły nauczycielskie, które na taką podwyżkę ze szczególnych względów zasługują. Sposób, w jaki dokonano w rzeczywistości tego rozdziału, wywołał zastrzeżenia. Np. żonie pewnego urzędnika z kuratorjum, nauczycielce, przyznano dodatków wyrównawczych, dzięki któremu ma ona obecnie większe pobory, niż jej koleżanka w tej samej szkole, o wyższych kwalifikacjach zawodowych i blisko dwa razy większej ilości lat służby. Wypadek ten nie jest odosobniony.

Należy wreszcie nadmienić, że nauczycielstwo krakowskie od dwóch miesięcy nie otrzymuje dodatku mieszkaniowego, gdyż Zarząd gminy zasłania się brakiem funduszy.

Zwraca uwagę fakt, że a wreszcie i dodatki wyrównawcze przypadły w udziale tym nauczycielom względnie nauczycielkom, którzy do Z. N. P. nie należą.

Już tylko syjonizm

Dr. Thon w „Hajnie” stwierdza, że żydów na całym świecie ogarnął pesymizm, rozpacz, lęk przed jutrem. Autor czyta prasę żydowską ze wszystkich krajów diaspory, rozmawia z żydami z różnych krajów:

— „Od wschodu do zachodu i od północy do południa, w każdym kraju, gdy się zapyta jakiegoś żyda, co on sądzi o przyszłości, odpowie nam stanowczo: lękam się bardzo, coś go tuje się tam pod ziemią. Kto wie, co z tego wyniknie, — dobrego na pewno nie. Jest to język lęku, który opanował dusze żydowskie. Czytam pisma z całego świata, wszędzie te same smutne wieści. Rozmawiam z ludźmi, ma się rozumieć z żydami z całego świata, wszyscy są przekonani, że sama rozpacz. Już obecnie nie można powiedzieć sobie: głupstwo, w tym lub innym kraju, znany ze swojej kultury, takie rzeczy nie mogą nastąpić. Ten argument został utracony na długie lata, a, być może, na wieki”.

Czy można pomóc żydom w dia sporze?

— „Będzie brzmiało okrutnie to, co powiem: tym w diasporze nie można udzielić pomocy w szerszym zakresie”.

Żydzi do Palestyny

Do Palestyny wyjechała wczoraj grupa żydowskich przemysłowców z b. senatorem Szereszewskim na czele. Grupa ta zamierza założyć w Palestynie dwie wielkie fabryki, mianowicie: cukrownię i fabrykę papierniczą.

Gotow! - a teraz NIVEA

Wystarczy zupełnie lekko natrzeć ręce. Praca domowa nie pozostawi wienca na rękach żadnych śladów. Przekonamy się, że skóra stanie się wkrótce jak aksamit do dotknięcia i odporna.

Ceny od zł. 0.40 do zł. 2.60

Polski produkt firmy PEBECO, Spółka Akcyjna w Poznaniu

Dalsza interwencja Roosevelta Przeciw strajkom

NOWY JORK, 23.3. (PAT). Wczoraj wieczorem doszło tu znowu do burzliwych zaisk, wywołanych przez strajkujących szoferów. Zniszczono przeszło 50 taksówek. Wielu szoferów, nie biorących udziału w strajku, zostało po turbowanych. Dokonano licznych aresztowań.

WASZINGTON, 23.3. (PAT). Na życzenie prezydenta Roosevelta, strajk w przemyśle samochodowym odłożony został raz jeszcze na 48 godzin. Gen. Johnson i przewodniczący amerykańskiej federacji pracy, Green, oświadczyli, iż na drodze do za-

twienia konfliktu osiągnięto znaczny postęp.

Robotnicy portów Pacyfiku, których związek groził ogłoszeniem strajku, zawiadomili, prez. Roosevelta, iż strajk nie wybuchnie.

NOWY JORK, 23.3. (PAT). Burmistrz Nowego Jorku, La Guardia, który wydał już szereg odezw do strajkujących szoferów z żądaniem zaniechania strajku, zatrzymany został wczoraj przez strajkujących, którzy otoczyli samochód burmistrza. Po pewnym czasie jednak pozwolili mu udać się w dalszą drogę.

Wciąż trudno jest dotrzeć Do rozbitków z „Czeluski”

MOSKWA 23.3. (PAT). Z Włocławka donoszą, że dwa samoloty, usiłujące dotrzeć do Olsztorka, wskutek silnego wiatru spadły na ziemię. Załoga wyszła bez szwanku, natomiast aparaty zostały uszkodzone.

MOSKWA 23.3. (PAT). Łamacz lodów „Krasin” opuścił dziś port kronsztadzki, udając się na ratunek

rozbitków z „Czeluski”. Lotnicy: Galszew, Doronin i Wodopianow przybyli dziś do Nogajewa, o 700 km. na północ od Ochocka, i wystartowali dalej na północ.

Dwa samoloty z oddziału Kamianina, które onegdaj wystartowały z Olsztorka, przybyły dziś do Anadyru. O pozostałych trzech samolotach brak wiadomości.

Rokowania w sprawie rozbrojenia . odroczone

LONDYN, 23.3. Rada ministrów poświęciła całe swe posiedzenie omówieniu noty francuskiej w sprawie rozbrojenia. Ogłoszenie treści noty odroczone do dnia sobotniego, liczą się bowiem tutaj z możliwością nadesłania przez Francję dodatkowych wyjaśnień, o które zapytywał minister Simon. W tym wypadku ogłoszonyby jednocześnie ten komentarz uzupełniający.

Jeśli chodzi o dalszą taktykę, gabinet ustalił, aby posiedzenie przyjdzie konferencji rozbrojeniowej, wyznaczone na 10-go kwietnia, zostało odroczone, na-

tomiast ministrowie angielscy wypowiedzieli się za zwolnieniem w końcu kwietnia lub początkach maja komisji głównej konferencji rozbrojeniowej.

Ten stosunek rządu angielskiego do rokowań tłumaczy w ten sposób, iż Anglia uświadomiła sobie fakt, iż zawarcie konwencji rozbrojeniowej obecnie byłoby niemożliwe. To też mianowicie czynnik angielski zabiega obecnie o porozumienie anglo - francuskie w sprawie gwarancji bezpieczeństwa, bez których dalsze rokowania rozbrojeniowe nie osiągnęłyby celu.

Strajki tramwajowe w Zagłębiu i w Poznaniu

SOSNOWIEC, 23.3. W ubiegły czwartek Zagłębie Dąbrowskie zaskoczono zostało niespodziewanym strajkiem tramwajowym. Z remizy głównej w Będzinie nie wyruszył ani jeden wóz, dopiero w godzinach południowych uruchomiono kilka tramwajów, prowadzonych przez kontrolerów.

Do strajku przystąpiło 75 motorniczych i konduktorów. Strajk uchwalony został dnia poprzedniego na walnym zgromadzeniu tramwajarzy. Strajk jest wynikiem konferencji między Zarządem Tramwajów i pracownikami, która nie doprowadziła do porozumienia, a dotyczyła zamierzanej niższej płacy przez dyrekcję. Dyrekcja, jak już o tem donosiśmy, wysunęła koncepcję 12-procentowej obniżki płacy, pracownicy natomiast zgodzili się tylko na 5-procentową obniżkę. Rokowania rozbiły się.

W ciągu czwartku toczyły się obrady, które dopiero w godzinach wieczorowych doprowadziły do podpisania umowy między dyrekcją tramwajów a pracownikami. Dyrekcja zgodziła się na 5-procentową obniżkę, a więc na

proponowaną przez pracowników. Strajk wobec uzgodnienia warunków przerwało i komunikację w Zagłębiu uruchomiono.

POZNAŃ, 23.3. Dyrekcja Tramwajów Poznańskich zamierza z dniem 1 kwietnia r. b. obniżyć płace o 10—12 proc. Wiadomość ta wywołała niezwykle wzburzenie wśród pracowników tramwajowych, którzy na masowkach zwołanych przez Zw. zawodowe, domagali się kategorycznego wyjaśnienia ze strony Dyrekcji tych wiadomości, zapowiadając zarazem, że w walce o utrzymanie dotychczasowego poziomu płacy nie cofną się nawet przed strajkiem.

Fiotrkowscy rzemieślnicy Wobec wyboru

PIOTRKÓW, 22.3. (Kor. własna). Rzemieślnicy piotrkowscy, szeregowani w cechach i Stow. Rzemieślniczym, pomimo przedwstępnego zwołania przez rządowego komisara miasta, p. Bułnickiego, uchwalili na walnym swym zebraniu rezolucję, że z propozycji BBWR nie skorzystają. Cechy i stowarzyszenia uważają się za instytucję społeczną, a nie polityczną, członkom swym zaś pozostawiają swobodę głosowania na wybrane listy, zgodnie z własnymi przekonaniem.

Odpowiedź francuska dziś będzie ogłoszona

PARYŻ 23.3. (PAT). Odpowiedź francuska na memorandum brytyjskie z dn. 29 stycznia ogłoszona będzie dziś o godz. 18-cj, równocześnie w Paryżu, Londynie i Waszyngtonie.

Rok szkolny Bez religii

Od początku roku szkolnego, t. j. od końca sierpnia 1933 roku, w trzech szkołach łomżyńskich i jednej w Ostrowi Mazowieckiej niema nauczycieli religii ani wykładowców nauki religii. Wyznaczeni przez władzę duchowną księża prefekci nie otrzymali dotąd nominacji z kuratorjum. Interwencje wielokrotnie w tej sprawie rodziców i władz kościelnych nie odniosły skutku.

Ten stan niewątpliwie jest w niezgodzie z konstytucją i przepisami konkordatu.